

VÝSLEDKY ÚČTU KULTURY

za rok 2014

Lidé a společnost

Praha 2016

Kód publikace: 090005-16

Č. j.: 1257/2016-63

Zpracoval: Český statistický úřad - Odbor statistik rozvoje společnosti (63), Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPOS) - Centrum informací a statistik kultury

Ředitel odboru 63: Martin Mana

Kontaktní osoba: Milan Dedera, e-mail: milan.dedera@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 648, 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673, 274 054 223
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108, 377 612 249
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Sportovní 28, 360 01 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1, tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3, tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062, 567 109 080
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 115, 542 528 105
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 516, 585 731 509
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 931, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Obsah

1. Úvod.....	4
1.1. Vymezení a členění sektoru kultury	4
1.2. Zdroje dat a související problémy	7
2. Hospodaření kulturních institucí v roce 2014	9
2.1. Zdroje financování kultury	9
2.2. Mikroekonomický pohled	10
2.3. Makroekonomický pohled	11
3. Závěr.....	13
4. Použité zdroje a literatura.....	15
5. Tabulková příloha	16

1. Úvod

Satelitní účet kultury ČR (dále také „účet kultury“) byl v návaznosti na úkol vyplývající z **usnesení vlády ČR č. 1452 z roku 2008**, poprvé zpracován v ověřovacím provedení za referenční rok 2009. V průběhu sestavování účtu i v rámci hodnocení jeho výsledků za tento rok a za rok následující se ukázalo, že některé předpoklady a záměry obsažené v původním metodickém manuálu k účtu nemohou být zcela naplněny, resp. musí být poopraveny.

Změny se týkaly zejména vymezení rozsahu sektoru kultury. S ohledem na složitost a různorodost kulturních aktivit byly řešeny otázky zahrnutí navazujících produkčních etap tvorby kulturních statků (např. nakladatelské a vydavatelské činnosti) a také maloobchodních činností (např. prodej knih, starožitností atd.).

Pro prvé ověřovací sestavení kulturního účtu za rok 2009 byl sektor kultury vymezen v rámci dohody zainteresovaných institucí (MK ČR resp. NIPOS a ČSÚ). Na podzim roku 2011 byl však ukončen projekt ESSnet Culture organizovaný Eurostatem, jehož úkolem - mimo jiné - bylo jednotné vymezení sektoru kultury v rámci celé EU. Výsledky výše uvedeného projektu byly zpracovány do novelizované metodiky sestavení kulturního účtu a staly se východiskem pro sestavení účtu za rok 2010 a následující léta.

Co se změn – v porovnání s původním pojetím kulturního účtu za rok 2009 – týče, byl sektor kultury rozšířen o některé maloobchodní činnosti (NACE 47.63, 78 a 79), překladatelské a tlumočnické služby (NACE 74.30), pronájem videokazet a disků (NACE 77.22) a umělecké vzdělávání (NACE 85.52). Nutno dodat, že některé maloobchodní aktivity (NACE 47.78 a 79) se však vztahují ke kultuře jen částečně a odpovídající data je proto nezbytné složitými postupy kvantifikovat (resp. částečně i odhadovat).

Další odlišnosti oproti prvému ověřovacímu zpracování účtu spočívaly v rozsahu a kvalitě zjištěných dat. Pomocí doplňkových zjišťování (např. v uměleckých řemeslech, či v archivech) se postupně rozšiřoval okruh respondentů, jejichž data jsou k sestavení kulturního účtu využita. Svůj význam pro kvalitu dat měla také skutečnost, že si respondenti začali zvykat na vykazování ekonomických údajů, které byly do statistických šetření KULT zavedeny teprve v referenčním roce 2009.

Z výše uvedeného je patrné, že srovnávání výsledků účtů kultury v celé časové řadě má nemalá úskalí. Zejména data za referenční rok 2009, která vycházejí z užšího vymezení sektoru kultury, nejsou s daty za pozdější roční období v přijatelné míře porovnatelná. Tuto skutečnost je třeba mít při práci s uvedenými údaji vždy na paměti.

V roce 2015 byl **usnesením vlády ČR č. 266 k návrhu Státní kulturní politiky na léta 2015 – 2020** (s výhledem do roku 2025) úkol týkající se sestavování Satelitního účtu kultury prodloužen do dalšího období a navíc rozšířen o vyhodnocení časové řady výsledků zmíněného účtu za léta 2010 – 2015. Tento úkol je formulován jako společný úkol MK, resp. NIPOS a ČSÚ, jeho nositelem je MK, jak vyplývá z uvedeného usnesení.

1.1. Vymezení a členění sektoru kultury

Před vlastním zjišťováním a hodnocením ekonomického rozměru kultury je nutné jasně určit rozsah a strukturu objektu, který je předmětem našeho zájmu. Nejdříve je třeba odlišit jeho vymezení z pohledu věcného od vymezení průřezového charakteru, které vychází z účelu resp. funkce a z průběhu dějů v čase. V prvním případě lze hovořit o jednotlivých oblastech či sférách, poskytovatelích, kulturních a kreativních sektorech kultury a ve druhém o tzv. kulturním cyklu.

V souladu s dostupnými mezinárodními dokumenty (Eurostat, UNESCO, OECD) rozlišujeme tyto kulturní oblasti či odvětví označené „O 11 – O 19“ (s uvedením CZ - NACE):

- kulturní dědictví – O.11 (91.01, 02, 03, 47.78, 79)
- interpretační (scénické) umění – O.12 (90.01, 02, 04)
- výtvarné (vizuální) umění a řemesla – O.13 (74.10, 20, 90.03, část sekce C)
- periodický a neperiodický tisk – O.14 (58.11,13, 63.91, 74.30, 47.61, 62)
- audiovizuální a interaktivní média – O.15 (58.21, 59.11, 12, 13, 14, 20, 60.10, 20, 47.63, 77.22)
- architektura – O.16 (71.11)
- reklama – O.17 (73.11)
- umělecké vzdělávání – O.18 (85.52)
- správa kultury vč. její podpory – O.19 (84.11 - část, 12 - část, 94.99.2)

Z praktických důvodů, souvisejících s problémy se získáním a členěním potřebných dat, je nutné výše uvedené oblasti doplnit o další blíže neurčenou oblast či oblasti, kterou budeme nazývat „neznámá oblast“.

V rámci jednotlivých oblastí rozeznáváme kulturní činnosti (představují či zprostředkovávají kulturní projevy) jako např. činnost muzeí a galerií a dále kulturní služby či statky (např. konzervace a archivace v rámci muzeí či originály zvukových nahrávek). Nositele uvedených kulturních činností, popř. služeb či statků, lze také souhrnně označit za poskytovatele kulturních statků a služeb (dále také „poskytovatele“). Mezi ně patří např. muzea, knihovny, divadla, kina, rozhlas či televize. Nutno dodat, že jejich počet je do značné míry dán pragmatickými důvody spočívajícími v dosažitelnosti statistických dat (zejména cestou statistických zjišťování). Jinými slovy řečeno to znamená, že data o některých významných kulturních aktivitách (např. archeologických nalezištích, uměleckých řemeslech, činnosti spisovatelů, malířů či sochařů apod.) v současné době nejsou, popř. z velké části nejsou k dispozici.

V souladu se zaměřením prováděných statistických šetření v kultuře (KULT) přiřazujeme stávající institucionálně vymezené poskytovatele (respondenty šetření) k obsahově vymezeným kulturním oblastem (odvětvím) tj. O.11 – O.19, takto:

- historická památka – (O.11)
- muzeum a galerie – (O.11)
- archiv – (O.11)
- knihovna – (O.11)
- divadlo – (O.12)
- koncertní sál – (O.12)
- kulturní domy – (O.12)
- výstavní sál – (O.13)
- nakladatelství/vydavatelství – (O.14)
- výrobci a distributoři audiovizuálních děl – (O.15)
- rozhlas – (O.15)
- televize – (O.15)
- školy uměleckého vzdělávání – (O.18)
- organizace ochrany aut.práv – (O.19)
- ostatní poskytovatelé – (O.11 - O.19)

Jak je z uvedeného členění patrné, např. ve velmi významné oblasti architektonických činností (O.16) se zatím žádný jednoznačně vymezený poskytovatel - z důvodu nedostatku odpovídajících dat získávaných statistickými šetřeními - nenachází. Obvykle je rozsah kulturních oblastí širší než činnosti poskytovatelů, kteří do nich jsou zařazeni. Poskytovatelé jsou tak svým způsobem vybranými (statisticky zvlášť sledovanými)

reprezentanty jednotlivých oblastí, kteří však vyčerpávajícím způsobem celou oblast nepokrývají.

Za údaje o ostatních poskytovatelích se považují zjišťovaná data o činnosti v těch kulturních oblastech, které nelze jednoznačně přiřadit k předcházejícím poskytovatelům (např. maloobchodní prodej knih, starožitností, uměleckých předmětů, tvorba hudebních nahrávek, služby designu, aktivity zpravodajských agentur, správní činnosti ministerstva kultury a jím řízených institucí atd.).

Z podobných důvodů jako v případě oblastí - tj. nemožnosti věrohodného rozčlenění souhrnných dat - je nutné předpokládat i tzv. „neznámého poskytovatele“. V této souvislosti je patrné, že postupné snižování významu (váhy) dat uvedených za neznámou oblast či neznámého poskytovatele v relaci k celkovým údajům za kulturu by mělo být projevem zdokonalování účtu kultury jako takového. To je však velmi obtížný a dlouhodobý úkol související zejména s možnostmi rozšiřování a prohlubování statistického výkaznictví (ochota respondentů, finanční možnosti a pracovní kapacity statistických pracovišť, snahy o snižování administrativní zátěže apod.).

Jak je z výše uvedeného zřejmé, členění poskytovatelů kulturních služeb, které je do značné míry ovlivněno možnostmi získání potřebných dat za danou sféru kulturních aktivit, se bude se změnami ve statistickém zjišťování v čase měnit.

Lze použít i jiné členění sektoru kultury než je výše uvedené, které můžeme označit za výchozí či základní. Tak např. kulturní oblasti lze seskupit do čtyř tzv. sfér. Každá z nich odráží rozhodující příbuzné rysy několika oblastí. Za takovou skupinu příbuzných oblastí lze považovat sféru kulturního (hmotného a nehmotného) dědictví, kam patří např. památky, archeologická naleziště, muzea a galerie, archivy a knihovny, dále sféru živé originální umělecké tvorby (např. interpretační a výtvarné umění, umělecká řemesla, design, architektura, reklama) a sféru kulturních medií (např. film, televize, rozhlas, vydávání softwaru a tisk). Čtvrtou sféru – ač ne ryze kulturní - by mohly tvořit správní (režijní) činnosti (včetně ochrany autorských práv a podpory kultury), které jsou i s kulturou – jako s každou jinou oblastí lidských aktivit - neoddelitelně spojeny a dále umělecké vzdělávání.

Samozřejmě nemalý význam mají i jiná členění kulturního sektoru. Evropská Komise člení kulturu v zásadě na kulturní sektor a kreativní sektor. Prvý tvoří oblast tradičního umění (výtvarné a interpretační umění, kulturní dědictví) a oblast kulturních průmyslů (film a video, televize a rozhlas, videohry, hudba, knihy a tisk), druhý – kreativní sektor tvoří oblast kreativních průmyslů (design, architektura a reklamní průmysl) a oblast příbuzných odvětví (výroba PC, přehrávačů apod.). Jak dále uvidíme, toto členění má mimo jiné nemalý význam z pohledu uplatňování tržních vztahů v kultuře a v této souvislosti rozdílných ekonomických výsledků kulturních oblastí.

V souvislosti s vymezením kultury z pohledu účelu či času hovoříme o druhém rozměru kultury - kulturním cyklu. Ten představuje souhrn fází či etap členících kulturu (resp. její oblasti) na tvorbu či produkci, uchovávání hodnot, šíření kulturních služeb a statků, obchod s nimi, vzdělávání a spotřebu kulturní produkce. Průřezový charakter pojetí kulturního cyklu svým způsobem sektor kultury jako takový překračuje a zasahuje také do jiných odvětví či sfér lidských aktivit (např. vzdělávání, obchod).

Co se týče faktoru času, lze mezi kulturním cyklem a kulturními sférami (skupinami oblastí) nalézt určité styčné body. Zatímco cyklus lze připodobnit k momentálnímu řezu právě probíhajícími kulturními aktivitami, tak sféry člení kulturu z dlouhodobého pohledu.

S určitou mírou zobecnění lze říci, že kulturní dědictví vychází z minulosti, živá tvorba produkující kulturní služby a statky spotřebovávají v daném čase a na daném místě se váže na přítomnost, a média rozšiřující zmíněné služby a statky směřují do budoucnosti.

Lze také říci, že výše uvedené čtyři sféry zároveň představují základní etapy kulturního cyklu (uchovávání kulturních hodnot, jejich tvorbu, šíření kulturních služeb a statků, umělecké vzdělávání a související správní činnosti).

Jak ukázaly již výsledky prvního zpracování kulturního účtu za rok 2009, z ekonomického pohledu se vine silná dělicí čára mezi tzv. „tradičními“ a „novými“ kulturními obory či odvětvími. Mezi prvými lze uvést na čelném místě celou sféru kulturního dědictví a dále část živé originální umělecké tvorby (divadlo, soubory, festivaly, výstavní sály a kulturní domy a režijní činnosti v kultuře). Tyto aktivity v zásadě nejsou finančně soběstačné a směřuje k nim 50 - 60 % veřejných výdajů na kulturu. Naopak tomu je v případě pořizování zvukových nahrávek, televizního a rozhlasového vysílání, výroby a distribuce audiovizuálních děl, tvorby videoher, architektonických, návrhářských a reklamních činností.

K otázce členění sektoru kultury je třeba dodat, že může být různorodé. Pro jeho odpovídající postižení je podstatné získat potřebná data za co nejnižší částí celku, kterým je kulturní sektor jako takový, tj. za jednotlivé oblasti či poskytovatele kulturních služeb. S jejich využitím lze uspokojit informační potřeby spojené s různým členěním kulturního sektoru.

1.2. Zdroje dat a související problémy

K sestavení účtu kultury se využívají různorodá data z administrativních zdrojů i ze statistických zjišťování. Do první skupiny patří v první řadě údaje z veřejných rozpočtů (státní rozpočet a místní rozpočty). Také sem patří dostupné údaje na internetu, obsahující data o některých poskytovatelích kulturních služeb.

Druhou skupinu tvoří zejména data získaná šetřením v domácnostech (cestou tzv. rodinných účtů) a dále statistickým zjišťováním přímo u kulturních institucí (pod označením KULT). Šetření v domácnostech provádí ČSÚ, který šetří také držitele licencí rozhlasového a televizního vysílání. Data od naprosté většiny dalších kulturních institucí (poskytovatelů) sbírá pomocí výše zmíněného šetření KULT(MK) NIPOS. Některá data (zejména o zpravodajských agenturách, činnosti architektů, fotografické činnosti a činnosti reklamních agentur, maloobchodu atd. jsou získávána v rámci šetření tzv. podnikové statistiky ČSÚ (SBS). Ze statistického zjišťování tohoto úřadu (NI 1-01) jsou získávána také data o neziskových institucích (včetně organizací ochrany autorských práv).

Pro potřeby sestavení účtu se využívají i různé doplňkové zdroje informací. Údaje o zaměstnanosti a mzdách jsou částečně k dispozici z Výběrového šetření pracovních sil, ze statistiky práce a mezd a z Registru ekonomických subjektů (počty pojištěnců). Uvedená zjišťování provádí ČSÚ, který také dodává makroekonomická data z národního účetnictví (zejména ve formě matice dodávek a užití).

Údaje o archivech má k dispozici MV ČR, některé informace o kinech Unie filmových distributorů atd.

Konečně informace o některých kulturních institucích a aktivitách nezahrnutých do pravidelných statistických šetření jsou zjišťována NIPOS u vybraných respondentů jednorázově formou tzv. doplňkových šetření (archivech, umělecká řemesla, amatérské umění atd.).

Nutno dodat, že se na mapě statistického sledování sektoru kultury najdou ještě „bílá místa“. Některé činnosti prozatím nejsou statistickým zjišťováním pokryty (např. archeologická naleziště), zatímco jiné jsou pokryty jen částečně (např. umělecká řemesla). Ani v případě zahrnutí daných kulturních aktivit do statistického zjišťování však není získání potřebných údajů snadné. Základní překážkou je vysoká míra neodpovědí (non-response) a to zejména v případě ekonomických údajů, které jsou pro sestavení kulturního účtu nezbytnou podmínkou.

Získáním dat však nesnáze nekončí. Je třeba se vypořádat s problémy souvisejícími s klasifikacemi (NACE, COICOP, ISCO). Údaje o kulturních činnostech jsou velmi často zahrnuty v agregovaných položkách s jinými aktivitami. V případech kdy nejsou, bývá z úsporných důvodů výběrový soubor šetření nedostatečně velký na to, aby bylo možno získat a dopočítávat výsledky v potřebném jemném členění (např. na čtyři místa NACE).

Jednou věcí je získat data (velmi často ne zcela úplná a „čistá“, popř. v jiném než potřebném členění) a druhou získat je v potřebném či přijatelném časovém termínu. Data o veřejných výdajích jsou k dispozici zhruba pět měsíců, údaje o výdajích domácnosti osm a o podnicích či neziskových institucích až třináct měsíců po referenčním období. Podobné to je s dopočtenými údaji sbíranými od kulturních institucí (poskytovatelů). Nejpozději jsou dosažitelná data ze systému národního účetnictví (více než rok po referenčním období), která jsou navíc postupně zpřesňována. V porovnání s koncem referenčního období (roku) jsou proto výsledky účtu kultury o cca 16 měsíců opožděny.

Samozřejmě nemalé rozdíly jsou i v kvalitě informací. Vysokou věrohodnost lze předpokládat u dat týkajících se veřejných výdajů na kulturu, která vycházejí z čerpání státního rozpočtu. Problematictější v tomto směru jsou všechny údaje zjištěné statistickým šetřením, ať už v domácnostech (rodinné účty), tak zejména specializovanými šetřeními v kulturních institucích (výběrová statistická šetření KULT prováděná NIPOS a ČSÚ), dalšími šetřeními ČSÚ v podnicích a šetřeními doplňkovými. Kvalita těchto dat je ovlivněna všemi problematickými okolnostmi, počínaje úplností základního souboru respondentů, metodami sestavení výběrového souboru, mírou neodpovědí, úrovní dopočtů apod.

2. Hospodaření kulturních institucí v roce 2014

2.1. Zdroje financování kultury

Celková výše finančních zdrojů vstupujících do sektoru kultury dosáhla v roce 2014 více než 225,8 mld. Kč (viz tab. č. 1 v příloze). V porovnání s rokem předcházejícím to bylo o 6,5 mld. Kč (o téměř 3 %) více. Použitelnými zdroji se rozumí veškeré provozní příjmy (snížené o zaplacené daně), investiční dotace, přijaté úvěry a půjčky (bez splacených), dary apod. získané institucemi s převažujícími kulturními aktivitami získané během referenčního roku.

Co se původu finančních zdrojů týče, největší část jich pochází z oblasti finančních a nefinančních podniků (dále také "podniky"), na druhém místě jsou domácnosti, na třetím veřejné rozpočty, dále neziskové instituce a na posledním místě je mezinárodní prostředí.

V jednotlivých oblastech (odvětvích) kultury je obrázek podílů zdrojů financování poněkud odlišný. Zatímco v kulturním dědictví, interpretačním umění, uměleckém vzdělávání a v činnostech správního charakteru jsou rozhodující veřejné rozpočty (se zhruba dvoutřetinovým podílem), v tržně orientovaných odvětvích (výtvarné umění, tisk, média, architektura, reklama) to jsou zdroje podniků a domácností.

Jak ukazuje následující tabulka, v pětileté časové řadě (2010 - 2014) jsou patrné tendence růstu podílů domácností a veřejných zdrojů na celkových zdrojích a naopak poklesu podílů podniků. Veřejné a ostatní zdroje v zásadě stagnují. S ohledem na poměrně nízkou absolutní úroveň, jsou výkyvy podílů ostatních zdrojů velmi vysoké.

Podíly jednotlivých zdrojů na financování kultury

v %

Původ zdroje	2010	2012	2013	2014	Index 2014/10
Veřejné rozpočty	13,5	14,5	15,8	15,9	117,8
Domácnosti	16,8	19,3	19,5	20,2	120,2
Podniky	66,7	62,2	62,5	61,8	92,6
Neziskové instituce	2,8	3,2	1,1	1,1	39,3
Ostatní svět	0,2	0,8	1,1	1,0	500,0

Z veřejných rozpočtů bylo v roce 2014 věnováno na kulturu téměř 35,9 mld. Kč, tj. o 1 236 mil. Kč (o 3,6 %) více než v roce předcházejícím. Tato částka představuje konsolidované provozní a investiční výdaje organizačních složek státu, územních samosprávných celků a státních mimorozpočtových fondů (kultury a pro podporu a rozvoj české kinematografie) na bázi pokladního plnění.

Z celkové výše výdajů bylo více než 30,1 mld. Kč určeno na provozní účely a necelých 5,8 mld. Kč na investice. Z pohledu úrovně veřejných zdrojů bylo nejvíce - jak provozních, tak i investičních prostředků - vydáno na kulturu z obecních a městských rozpočtů (více než 62,4 %) a to zejména do oblasti kulturního dědictví, interpretačního umění a uměleckého vzdělávání.

Celková částka věnovaná kultuře v roce 2014 představovala 2,15 % veřejných rozpočtů.

Nepřímou pomocí státu kultuře je nemožné kvantifikovat, mimo jiné i proto, že její část může přicházet i prostřednictvím výdajů domácností a podniků (snížení základu daně v případě daru kulturní instituci).

Výdaje domácností na kulturu se v roce 2014 také zvýšily a dosáhly 45,6 mld. Kč, což je o 6,5 % (2,8 mld. Kč) více než v předcházejícím roce. Podíl domácností na finančních zdrojích kultury v porovnání s ostatními zdroji vzrostl nejvíce.

Výdaje domácností směřovaly zejména do sféry médií a tisku (televize, rozhlas, kino, knihy a tisk atd.) a to ve výši 31,8 mld. Kč, což představuje podíl téměř 70 %. Mnohem méně prostředků domácnosti vydaly v oblasti kulturního dědictví, živé umělecké tvorby (interpretační a výtvarné umění) a uměleckého vzdělávání (7,6 mld. Kč). Výdaje domácností na kulturu mají nejčastěji podobu vstupného, koncesionářských poplatků, jiných poplatků za služby, úhrad školného, zápisného a úhrad nákupů zboží kulturní povahy (knihy, časopisy, obrazy, starožitnosti atd.).

Podíl výdajů domácností na kulturu na celkových čistých peněžních výdajích domácností dosáhl v roce 2014 zhruba 3,4 %.

V rámci ostatních zdrojů financování kultury (téměř 64 % podíl na celkových zdrojích) mají nejvýznamnější postavení finanční a nefinanční podniky (139,8 mld. Kč), dále nevládní neziskové instituce (2,5 mld. Kč). Zdrojem doplňkového charakteru byly prostředky ze zahraničí (2,1 mld. Kč). V porovnání s předcházejícím rokem byly ostatní zdroje o 2,5 mld. Kč (1,8 %) vyšší.

Co se týče jejich rozdělení do jednotlivých oblastí, směřovaly ostatní zdroje zejména do reklamy (65,4 mld. Kč), médií (22,5 mld. Kč) a tisku (23,3 mld. Kč). Na druhé straně mnohem méně do oborů živé umělecké tvorby, ve kterých tradičně převažuje účast zdrojů veřejných.

Zvýšení všech finančních zdrojů kultury (vyjma zdrojů ze zahraničí) má bezesporu souvislost s počínajícím návratem ekonomického růstu v roce 2014.

Rozdílná míra uplatnění zdrojů v jednotlivých kulturních oblastech je odrazem odlišné úrovně rozvoje tržních vztahů v kulturním sektoru. Zatímco se veřejné zdroje nejvíce angažují v oblasti kulturního dědictví, uměleckého vzdělávání, interpretačního umění a správy, tak domácnosti a zejména podniky v oblastech tisku, audiovizu, reklamy a architektury.

2.2. Mikroekonomický pohled

Tabulky č. 3 a č. 4 uvedené v příloze umožňují hodnotit základní ekonomické ukazatele z výkazů zisku a ztrát kulturních institucí získané z ročních zjišťování podnikového charakteru (výkazy P 5 – 01, NI a KULT). Je třeba dodat, že podniky jsou v rámci těchto šetření zařazovány do jednotlivých odvětví či oborů dle zásady převažující části tržeb a tak jejich veškeré tržby nutně nepocházejí z aktivit kulturního charakteru. Na druhé straně nejsou zahrnuty podniky, které mohou provozovat i kulturní činnosti avšak převažující část jejich tržeb souvisí s aktivitami ne-kulturními. Cenou za úplnější pohled, který tak získáváme je nižší přesnost (resp. „odvětvová“ jemnost či čistota) zjištěných dat.

Jak ukazují tab. č. 3, 4 a 10, hospodaření sektoru kultury skončilo v roce 2014 kladným hospodářským výsledkem ve výši 14,7 mld. Kč. Tato částka zhruba odpovídá ziskové marži (zisk po zdanění dělený tržbami) ve výši 6,9 % (tj. o 3,5 p. b. více než v roce 2013). Také tento výsledek svědčí o tom, že ekonomické oživení patrně od roku 2014 neminulo ani kulturu.

Hospodaření jednotlivých oblastí kultury a poskytovatelů kulturních služeb je tradičně velmi nevyrovnané. Zatímco v kulturním dědictví a částečně i v interpretačním umění bylo dosaženo nemalé ztráty (archive, knihovny a hudební soubory), jiná odvětví byla naopak značně zisková (reklama, architektura, média, tisk). Podle stupně ekonomické soběstačnosti (relace mezi tržbami za vlastní výkony a celkovými výdaji) lze v rámci sektoru kultury odlišit dvě rozdílné sféry hospodaření. Do první patří oblasti tradičního umění

orientované spíše na publikum a návštěvnost, pro které je nepostradatelná finanční podpora z veřejných zdrojů (kulturní dědictví, divadla, soubory, festivaly atd.) a do druhé – orientované na trh – lze zařadit sféru kreativních aktivit (reklama, architektura, design) a dále média a tisk.

To je zřejmé i na úrovni stupně soběstačnosti (relace tržeb za vlastní výkony k celkovým výdajům), který při průměrné úrovni 89,4 % dosahuje v např. v tvorbě videoher 179,5 %, v designu 109,6 %. Na druhé straně v interpretačním umění pouze 34,8 %.

Tabulka č. 7 obsahuje údaje o zaměstnanosti a mzdách v kultuře. V roce 2014 v kultuře pracovalo více než 90 tis. pracovníků, z toho zhruba 81 tis. zaměstnanců (přepočtený stav) a zbytek dobrovolníků bez nároku na odměnu. Nad tento počet lze zřejmě předpokládat dalších několik tisíc osob pracujících v resortu na základě dohod o pracovní činnosti či v postavení osoby samostatně výdělečně činné. Pokud bychom přepočítali výši vykázaných ostatních osobních výdajů a honorářů v kultuře pomocí průměrných mezd podle daných oblastí, dojdeme k počtu dalších cca 7 tis. pracovníků zapojených na základě dohod a autorských smluv (přepočtených na plnou pracovní dobu). Z výsledku různých statistických zjišťování lze odhadovat, že v kultuře dále působí cca 45 tis. OSVČ (majitelů). Celkem by tedy bylo možné odhadnout počet osob pracujících v kultuře zhruba na 150 tis. (zaměstnanců, dobrovolníků, pracovníků na dohody, autorů a OSVČ). Tento počet samozřejmě nezahrnuje pracovníky zabývající se kulturními aktivitami v ne-kulturních organizacích.

Průměrná hrubá měsíční mzda v kultuře v roce 2014 dosáhla 25 588 Kč a byla o 19 Kč nižší než celostátní mzda (25 607 Kč). Zejména v případě kultury platí, že průměr (jako charakteristika celého souboru) má velmi nízkou vypovídací schopnost. Samozřejmě, že i do oblasti mezd se promítají podstatné rozdíly v úrovni hospodaření dvou odlišných sfér sektoru kultury – tradičních odvětví na straně jedné a médií, tisku a kreativních oborů na straně druhé (viz tab. č. 10). Zatímco v kulturním dědictví nedosáhla průměrná měsíční mzda ani 20 tis. Kč, tak v tisku to bylo zhruba 29 tis. Kč a v oblasti audiovizuální a interaktivní techniky více než 40 tis. Kč. Celkově platí, že více než 77 % zaměstnanců v sektoru kultury pracuje v odvětvích s nižší než celostátní průměrnou mzdou (viz tab. č. 7).

Rozdílné ekonomické podmínky a výsledky mají svůj odraz také v investiční aktivitě. Při průměrné intenzitě investic v přepočtu 149,4 tis. Kč na zaměstnance v celém kulturním sektoru to bylo v oborech tradičního umění jen 94,3 tis. Kč, v kreativních průmyslech 213,6 tis. Kč a v kulturních průmyslech (tisk a média) až 194,8 tis. Kč (viz tab. č. 10).

Pohled na hospodaření sektoru lze částečně doplnit daty o vývozu a dovozu kulturního zboží a služeb (viz tab. č. 9). V zahraničním obchodu se zbožím a službami kulturního charakteru bylo dosaženo – podobně jako v předcházejících letech – kladného salda (3,5 mld. Kč). V této souvislosti je však třeba dodat, že uvedené údaje neodrážejí celý rozsah obchodní výměny v oblasti kultury (příslušná šetření jsou výběrová). Metodika propočtu ukazatelů zahraničního obchodu byla navíc v roce 2014 aktualizována v návaznosti na záměry Eurostatu v této oblasti a dále podle specifikace výrobků uměleckých řemesel provedené Národním ústavem lidové kultury.

2.3. Makroekonomický pohled

Charakteristiku úrovně hospodaření kultury, jako celku i jejích jednotlivých částí, zcela přirozeně provází otázka místa a váhy tohoto sektoru v ekonomice. Při hledání odpovědi je třeba využít údajů a metod národního účetnictví.

S ohledem na disponibilní data o sektoru kultury se jeví jako nejvhodnější pro vyčíslení makroekonomických ukazatelů výrobní (odvětvová) metoda výpočtu hrubého domácího produktu (HDP). Podle ní se tento ukazatel rovná součtu hrubé přidané hodnoty zjištěné odpočtem mezipotřeby od hodnoty produkce (HPH)

a čistých daní, tj. daní z daného odvětví snížených o dotace poskytnuté tomuto odvětví.

Vstupní data do propočtu by měla vycházet z údajů národního účetnictví, zejména pak z tabulek dodávek a užití. Tyto údaje představují svým způsobem optimální informační soustavu co do své komplexnosti, konzistence a mezinárodní srovnatelnosti. Uvedené přednosti jsou však vykoupeny vysokou pracností a z pohledu uživatelů dat dlouhou dobou čekání na (postupně upřesňované) výsledky.

Nutno dodat, že na základě těchto údajů lze makroekonomické ukazatele sektoru kultury spíše odhadovat než přesně kalkulovat. Je tomu tak zejména pro - z našeho pohledu - nevhodné členění dat v tabulkách dodávek a užití pouze do úrovně oddílů (na 2 místa NACE), zatímco kulturní aktivity jsou často až na úrovni tříd (4 místa NACE). Jedním příkladem za všechny mohou být architektonické činnosti v tabulkách dodávek a užití, které zahrnují celý oddíl 71 CZ-NACE. Za součást kulturního sektoru je však považována pouze třída 71.11. Data odpovídající kulturním aktivitám je nutno získávat složitým postupem s využitím znalosti různých vztahů – např. v úrovni produktivity práce mezi třídami či podílu spotřeby materiálu, energie a služeb na výnosech atd. - mezi údaji zjištěnými v rámci statistických šetření (podniková šetření, KULT, NI).

Z předběžných údajů obsažených v tabulkách dodávek a užití byla propočtena váha kulturního sektoru na celkové produkci ČR v roce 2013 v rozsahu 2,11 % (203,3 mld. Kč) a na hrubé přidané hodnotě v úrovni 2,26 % (82,8 mld. Kč).

Pomocí upřesněných údajů lze tato data poopravit resp. mírně snížit. Podíl kulturního sektoru na celkové produkci lze odhadovat na 2,09 % (200,9 mld. Kč), jeho podíl na HPH ve výši 2,23 % (81,4 mld. Kč) a na HDP v úrovni 1,34 % (54,5 mld. Kč). Poměrně nižší objem HDP v porovnání s HPH je dán relativně nízkou úrovní daní vztahujících se ke kulturnímu sektoru a naopak vysokou částkou přijatých provozních dotací.

Z předběžných dat lze za rok 2014 předpokládat (odhadovat), že objem produkce v kulturním sektoru dosáhl 201,2 mld. Kč (1,97 % na celostátní produkci) a úroveň HPH 83,5 mld. Kč (tj. 2,17 % z celkové HPH vytvořené v ekonomice). Objem HDP vytvořeného v kultuře lze odhadovat v úrovni 59,7 mld. Kč (1,4 % z celkového HDP). Výchozí předběžné údaje budou dále zpřesňovány a výše uvedený odhad zřejmě mírně pozmění.

Nicméně, tato předběžná data nasvědčují tomu, že v rámci růstu celé ekonomiky v roce 2014 se zvýšila i ekonomická výkonnost a efektivnost subjektů v kultuře. Při mírném meziročním nárůstu produkce došlo ke snížení mezispotřeby a ke znatelnému zvýšení hrubé přidané hodnoty a hrubého domácího produktu.

3. Závěr

Nutno dodat, že ač se kulturní účet za období 2014 zpracovává již po šesté, lze považovat ověření metodických přístupů za téměř stejně významné jako hledání věcných výsledků. S ohledem na rozšíření sektoru kultury, jeho úplnějšího postižení statistickým zjišťováním i částečné uplatnění pozměněných metodických přístupů, jsme stále ještě na počátku vznikající časové řady, a proto ještě není zcela možné s jistotou porovnávat a hodnotit dynamiku úrovně jednotlivých ukazatelů. Bez ohledu na tuto skutečnost však i toto zpracování kulturního účtu ukázalo, že některé významné poznatky o kulturním sektoru se každoročně v zásadě potvrzují (např. postavení jednotlivých oblastí v rámci sektoru, počty zaměstnanců atd.).

Základní otázkou, na kterou by měl dát účet kultury odpověď, je původ, rozsah a užití finančních zdrojů v sektoru kultury. Z administrativních dat bylo zjištěno, že veřejný sektor se podílí na příjmech kulturních institucí částkou 35,9 mld. Kč (tj. 15,9 %) s tím, že tyto prostředky plynou zejména do oblasti kulturního dědictví, živé umělecké tvorby a do uměleckého vzdělávání. Podle šetření v domácnostech dosáhly výdaje směřující z rodinných rozpočtů do kultury, zejména do oblasti médií a živé tvorby, 45,6 mld. Kč (tj. 20,2 % celkových zdrojů). Zdroje vytvořené v podnicích (139,8 mld. Kč tj. 61,9 % z celkových) a neziskových institucích se v porovnání s rokem 2013 také zvýšily, avšak v menším rozsahu než zdroje pocházející od domácností. Příznivější hospodářské podmínky roku 2014 v porovnání s předcházejícím rokem přispěly ke zvýšení disponibilních finančních zdrojů (provozního i investičního charakteru) v kulturním sektoru o 6,6 mld. Kč tj. o téměř 3 %).

Opět se potvrdilo, že se jednotlivé kulturní oblasti významně liší stupněm uplatnění tržních principů a v této souvislosti také úrovní hospodaření, s tím související výší průměrných mezd, investiční aktivitou atd. Případné prohlubování této diferenciace bude zřejmě záviset na technickém rozvoji na straně jedné a rozsahem podpory neziskových aktivit (kulturní dědictví a část živé tvorby) z veřejných zdrojů na straně druhé.

Problematické ekonomické výsledky výše jmenovaných kulturních oblastí by bylo možné přisuzovat i omezeným možnostem finančních ukazatelů pro vyjádření rozsahu a kvality výkonu některých činností (např. péče o kulturní dědictví, vzdělávací činnost kulturních institucí, působení kultury a jejích hodnot na jedince i společnost). V této souvislosti je proto na místě doplnit ekonomické ukazatele naturálními, z nichž se jako nejvhodnější pro svou komplexnost jeví ukazatel počtu návštěvníků. Nutno dodat, že i celková návštěvnost kulturních institucí se v porovnání s rokem 2013 zvýšila o 5,7 % (viz tab. č. 13). Zvýšení návštěvnosti se týkalo všech významných poskytovatelů služeb tradiční kultury (kulturní dědictví, interpretační a vizuální umění).

Výrazně lepší hospodářské výsledky v porovnání s předcházejícím rokem dokládá vyšší tvorba zisku (zvýšení z 8,6 na 14,7 mld. Kč (o 70,9 %) a ziskové marže (z 3,4 % na 6,9 % tj. o 3,5 p. b., viz tab.č. 3 a tab č. 10).

V makroukazatelích se porovnání se zpřesněnými údaji za rok 2013 jeví také příznivě. Při mírném zvýšení produkce klesla významněji mezispotřeba (o 1,5 %) a hrubá přidaná hodnota se tak zvýšila o 2,6 %.

Jak se ukazuje, váha či podíl sektoru kultury na ekonomice jako celku v několika významných ukazatelích osciluje (v poměrně širokém rozmezí) kolem 2 %.

Veřejné zdroje věnované kultuře představují 2,16% celkových konsolidovaných výdajů veřejných rozpočtů. Podíl výdajů domácností na kulturu k celkovým výdajům domácností dosahuje 3,2 % a počet zaměstnanců v sektoru kultury 2,1 % z celkového počtu zaměstnanců v ekonomice. Konečně předběžně odhadovaný podíl hrubé přidané hodnoty v kultuře mírně přesahuje dvouprocentní úroveň (2,17 %), podíl odhadované úrovně produkce a hrubého domácího produktu kultury svou výší však pod touto úrovní zůstává

(1,97 % a 1,4 % celostátního ukazatele). Jak je zřejmé, makroekonomické výsledky kultury, ač v meziročním porovnání zlepšené, zaostávají za dynamikou ostatních odvětví ekonomiky.

Pokud bychom přidali na pomyslnou misku vah neměřitelnou část výkonů a společenského dosahu sektoru kultury, byl by jeho podíl jistě mnohem vyšší. To, co nelze finančně vyjádřit je však mimo naše možnosti. Je třeba se zabývat tím, co dokážeme ovlivnit a provádět žádoucí změny - zejména v oblasti statistických zjišťování - která nám umožní postupně zvyšovat rozsah kulturních aktivit zahrnutých do satelitního kulturního účtu a naopak snižovat stupeň jeho nepřesnosti.

4. Použité zdroje a literatura

Systém účtů kultury. Praha: NIPOS, 2011 a 2014.

Výsledky účtu kultury ČR za rok 2009 - 2013. Praha: NIPOS, 2011 – 2015.

ESSnet on Culture statistics 2009 – 2011, Task Force 1: Framework and definitions (Final Report 2011).

National report on public expenditure. Eries, 2004.

The Economy of Culture. Studie KEA European Affairs pro Evropskou komisi, (2006).

Statistická zjišťování ČSÚ a NIPOS a administrativní zdroje dat MF, MV, ČSSZ a Unie filmových distributorů a různá doplňková zjišťování provedená NIPOS.

Tabulky dodávek a užití ČSÚ za rok 2013 a 2014.

Klasifikace ekonomických činností (CZ- NACE). Praha: ČSÚ, 2008.

5. Tabulková příloha

Tabulka 1 Zdroje financování kultury podle kulturních oblastí v roce 2014	17
Tabulka 2 Umístění finančních zdrojů podle kulturních oblastí a poskytovatelů kulturních služeb v roce 2014	18
Tabulka 3 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle kulturních oblastí v roce 2014	19
Tabulka 4 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle poskytovatelů kulturních služeb v roce 2014	20
Tabulka 5 Makroekonomické ukazatele podle kulturních oblastí v roce 2014 (odhad)	21
Tabulka 6 Vybrané ukazatele v trojsektorovém členění kultury za rok 2014 (sl. 3 – 5 odhad)	22
Tabulka 7 Zaměstnanost a mzdy v kultuře v roce 2014	23
Tabulka 8 Zdroje a rozsah investic kulturního sektoru v roce 2014.....	24
Tabulka 9 Zahraniční obchod se zbožím a službami kulturního sektoru v roce 2014	25
Tabulka 10 Analytická tabulka základních ukazatelů sektoru kultury za rok 2014	26
Tabulka 11 Časové řady vybraných ukazatelů sektoru kultury za léta 2010 - 14.....	27
Tabulka 12 Počet vybraných poskytovatelů kulturních služeb v roce 2014.....	28
Tabulka 13 Relativní vyjádření výkonu poskytovatelů kulturních služeb v naturálních ukazatelích v roce 2014.....	29

Tabulka 1 Zdroje financování kultury podle kulturních oblastí v roce 2014

v tis. Kč

OBLAST	Veřejný sektor			Soukromý sektor				Ostatní svět			ZDROJE CELKEM
	Ústřední vládní instituce	Místní vládní instituce	Veřejný sektor celkem	Přímé výdaje domácností	Nefinanční a finanční podniky ¹⁾	Nevládní neziskové instituce ¹⁾	Soukromý sektor celkem	Evropské strukturální fondy	Jiné mezinárodní instituce	Ostatní svět celkem	
Kulturní dědictví	4 763 515	8 844 160	13 607 675	2 628 486	4 716 503	364 345	7 709 334	53 628	10 553	64 181	21 381 190
Interpretační umění	1 031 772	3 832 707	4 864 479	2 504 124	2 058 096	144 453	4 706 673	45 115	42 101	87 216	9 658 368
Výtvarné umění	29 836	33 203	63 039	1 549 180	5 531 388	57 927	7 138 495	26 852	6 639	33 491	7 235 025
Periodický a neperiodický tisk	29 581	22 610	52 191	11 876 555	23 340 516	.	35 217 071	6 314	-	6 314	35 275 576
Audiovizuální a interaktivní média	817 149	901 429	1 718 578	19 873 045	19 146 594	1 463 079	40 482 718	1 039	1 846 203	1 847 242	44 048 538
Architektura	.	.	.	123 256	19 565 062	41 964	19 730 282	44 073	-	44 073	19 774 355
Reklama	.	.	.	100 195	64 839 396	.	64 939 591	578	-	578	64 940 169
Umělecké vzdělávání	13 144	7 573 325	7 586 469	953 100	.	.	953 100	206	-	206	8 539 775
Správa a podpora kulturní činnosti	1 636 253	24 950	1 661 203	62 882	565 934	463 150	1 091 966	61	-	61	2 753 230
Neznámá oblast	321 048	6 006 134	6 327 182	5 908 233	-	-	5 908 233	-	-	-	12 235 415
CELKEM	8 642 298	27 238 518	35 880 816	45 579 056	139 763 489	2 534 918	187 877 463	177 866	1 905 496	2 083 362	225 841 641

1) Celkové příjmy jsou sníženy o příjmy z veřejného sektoru, domácností, mezinárodního prostředí, zaplacené daně a zvýšeny (sníženy) o změnu stavu úvěrů apod.

Tabulka 2 Umístění finančních zdrojů podle kulturních oblastí a poskytovatelů kulturních služeb v roce 2014

v tis. Kč

OBLAST	Historické památky	Muzeum a galerie	Archivy	Knihovny	Divadla	Hudební soubory	Kulturní domy	Výstavní sály	Rozhlas	Televize	Školy umělec. vzděl.	Organ. ochrany autor. práv	Ostatní poskytovatelé	CELKEM
Kulturní dědictví	3 136 565	5 157 049	782 598	3 047 058	x	x	x	x	x	x	x	x	9 257 920	21 381 190
Interpretační umění	x	x	x	x	5 168 140	1 174 691	2 935 224	x	x	x	x	x	380 313	9 658 368
Výtvarné umění	x	x	x	x	x	x	x	614 545	x	x	x	x	6 620 480	7 235 025
Výrobci a distributoři audiovizuálních děl	x	x	x	x	x	x	x	x	4 658 078	18 964 268	x	x	20 426 192	44 048 538
Umělecké vzdělávání	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	8 539 775	x	x	8 539 775
Správa a podpora kulturní činnosti	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	384 515	2 368 715	2 753 230
Neznámá oblast	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	132 225 515	132 225 515
Celkem	3 136 565	5 157 049	782 598	3 047 058	5 168 140	1 174 691	2 935 224	614 545	4 658 078	18 964 268	8 539 775	384 515	171 279 135	225 841 641

Tabulka 3 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle kulturních oblastí v roce 2014

v tis. Kč

OBLAST	Příjmy (výnosy) celkem	z toho	Výdaje (náklady) celkem	v tom			Rozdíl příjmů (výnosů) a výdajů (nákladů)
		tržby za vlastní výkony		spotřeba materiálu, energie, zboží a služeb	osobní náklady	ostatní výdaje (náklady)	
Kulturní dědictví	17 560 640	8 432 996	16 247 816	5 062 451	5 960 467	5 224 898	1 312 824
Interpretační umění	10 686 929	3 705 633	10 636 894	4 254 637	4 722 889	1 659 368	50 035
Výtvarné umění	7 502 488	6 901 033	6 399 271	3 908 475	898 908	1 591 88	1 103 217
Periodický a neperiodický tisk	40 152 987	38 584 852	37 714 032	15 886 528	6 221 341	15 606 163	2 438 955
Audiovizuální a interaktivní média	44 197 242	32 998 391	39 872 858	24 779 383	6 400 113	8 693 362	4 324 384
Architektura	19 970 247	18 982 649	17 725 466	11 801 541	3 044 832	2 879 093	2 244 781
Reklama	65 182 930	62 019 912	61 942 734	44 044 998	5 742 662	12 155 074	3 240 196
Umělecké vzdělávání	759 590	492 417	646 422	298 416	265 881	82 125	113 168
Správa a podpora kulturní činnosti	2 177 512	862 209	2 314 795	728 146	1 111 014	475 635	-137 283
CELKEM	208 190 565	172 980 092	193 500 288	110 764 575	34 368 107	48 367 606	14 690 277

Tabulka 4 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle poskytovatelů kulturních služeb v roce 2014

v tis. Kč

POSKYTOVATEL	Příjmy (výnosy) celkem	z toho	Výdaje (náklady) celkem	v tom			Rozdíl příjmů (výnosů) a výdajů (nákladů)
		tržby za vlastní výkony		spotřeba materiálu, energie, zboží a služeb	osobní náklady	ostatní výdaje (náklady)	
Historické památky	2 428 496	1 568 773	2 305 004	830 220	795 722	679 062	123 492
Muzea a galerie	5 073 993	1 56 216	4 882 063	1 687 323	2 245 759	948 981	191 930
Archivy	775 217	4 049	1 044 777	345 217	687 349	12 211	-269 560
Knihovny	3 157 025	267 989	3 231 677	1 095 221	1 977 295	159 161	-74 652
Divadla	5 214 313	1 767 148	4 923 337	1 565 004	2 561 963	796 370	290 976
Hudební soubory	1 126 805	388 253	1 231 326	489 169	673 953	68 204	-104 521
Festivaly	1 143 266	470 484	1 092 119	713 282	356 140	22 697	51 147
Kulturní domy	2 828 709	947 959	2 801 373	1 442 761	1 001 247	357 365	27 336
Výstavní sály	576 957	222 396	565 820	306 413	200 863	58 544	11 137
Rozhlas	5 046 842	2 766 800	3 625 555	1 578 720	1 445 556	601 279	1 421 287
Televize	20 093 149	12 470 506	19 029 282	10 533 253	3 863 547	4 632 482	1 063 867
Ostatní poskytovatelé	160 725 793	151 049 519	148 767 955	90 177 992	18 558 713	40 031 250	11 957 838
CELKEM	208 190 565	172 980 092	193 500 288	110 764 575	34 368 107	48 367 606	14 690 277

Tabulka 5 Makroekonomické ukazatele podle kulturních oblastí v roce 2014 (odhad)

v tis. Kč

OBLAST	Produkce v základních cenách	Mezispotřeba v kupních cenách	Hrubá přidaná hodnota	Podíl jednotlivých oblastí na celkové hrubé přidané hodnotě (v %)
Kulturní dědictví	14 047 326	5 403 910	8 643 416	10,3
Interpretační umění	12 661 001	5 890 581	6 770 420	8,1
Výtvarné umění	7 497 754	4 596 402	2 901 352	3,5
Periodický a neperiodický tisk	31 884 357	19 312 461	12 571 896	15,0
Audiovizuální a interaktivní média	49 663 636	26 461 145	23 202 491	27,8
Architektura	20 043 066	12 228 588	7 814 478	9,4
Reklama	54 518 066	41 086 081	13 431 985	16,1
Umělecké vzdělávání	7 310 928	1 470 073	5 840 854	7,0
Správa a podpora kulturní činnosti	3 603 501	1 233 974	2 369 527	2,8
CELKEM	201 229 634	117 683 215	83 546 419	100,0

Tabulka 6 Vybrané ukazatele v trojsektorovém členění kultury za rok 2014 (sl. 3 – 5 odhad)

v tis. Kč

SEKTOR	OBLAST	Příjmy (výnosy) celkem	Výdaje (náklady) celkem	Hodnota produkce (v mil. Kč) ¹⁾	Mezi-spotřeba (v mil. Kč) ¹⁾	Hrubá přidaná hodnota (v mil. Kč) ¹⁾	Počet zaměstn. (přepeč.) v osobách	Výdaje na investice	Export zboží a služeb	Import zboží a služeb	Počet právnických a fyzických osob	NACE
a	b	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
KULTURNÍ SEKTOR	Kulturní dědictví	17 560 640	16 247 816	14 047	5 404	8 643	17 343	1 879 023	290 971	544 402	7 094	91.01, 02, 03, 47.78, 79 ²⁾
	Scénická umění	10 686 929	10 636 894	12 661	5 891	6 770	14 761	1 286 667	1 038 065	840 085	6 011	90.01, 02, 04
	Výtvarná umění ³⁾	4 730 932	3 990 118	4 958	2 994	1 964	1 765	124 887	1 010 104	846 993	8 051	74.20, 90.03
	Kulturní a umělecké vzdělávání	759 590	646 422	7 311	1 470	5 841	679	22 080	.	.	1 079	85.52
	Umělecká řemesla	433 589	392 298	390	189	201	768	18 220	1 087 075	1 460 205	990	odd. 14, 15, 16, 23, 25, 31, 32, 43 (část)
	Sektor celkem	34 171 680	31 913 548	39 367	15 948	23 419	35 316	3 330 877	3 426 215	3 691 685	23 225	-
KULTURNÍ PRŮMYSLY	Film a video	15 001 319	14 588 285	17 600	9 753	7 847	1 466	1 054 009	5 311 132	1 740 244	1 143	59.11, 12, 13, 14, 77.22, 47.63 (část)
	Hudba	1 779 897	1 478 423	1 915	855	1 060	267	51 356	5 344 690	4 458 304	2 337	59.20, 47.63 (část) ²⁾
	Rozhlas	5 046 842	3 625 555	5 694	2 002	3 692	1 818	117 802	1 864	15 775	56	60.10
	Televize	20 093 149	19 029 282	22 249	13 362	8 887	4 727	2 338 885	91 939	557 251	144	60.20
	Knihy a tisk	40 152 987	37 714 032	31 885	19 312	12 573	14 835	909 333	7 910 937	9 267 990	36 965	58.11, 13, 14, 63.91, 74.30, 47.61, 62 ²⁾
	Videohry	2 276 035	1 151 313	2 205	490	1 715	276	85 503	.	.	31	58.21
	Sektor celkem	84 350 229	77 586 890	81 548	45 774	35 774	23 389	4 556 888	18 660 562	16 039 564	40 676	-
KREATIVNÍ PRŮMYSLY	Architektura	19 970 247	17 725 466	20 043	12 229	7 814	6 930	1 444 061	402 966	179 749	9 880	71.11
	Reklama	65 182 930	61 942 734	54 518	41 086	13 432	11 854	2 584 767	11 113 724	9 523 018	10 415	73.11
	Design	2 337 967	2 016 855	2 150	1 412	738	659	125 038	338 352	1 038 955	2 178	74.10
	Sektor celkem	87 491 144	81 685 055	76 711	54 727	21 984	19 443	4 153 866	11 855 042	10 741 722	22 473	-
Správa a podpora kulturní činnosti		2 177 512	2 314 795	3 604	1 234	2 370	2 592	24 453	.	.	190	84.11, 12 (část), 94.99.2
KULTURA CELKEM		208 190 565	193 500 288	201 230	117 683	83 547	80 740	12 066 084	33 941 819	30 472 971	86 564	-

1) odhad na základě vlastních propočtů z údajů národního účetnictví

2) údaje za maloobchod se vztahují jen ke sloupcům 1 až 6

3) bez designu a uměleckých řemesel

Tabulka 7 Zaměstnanost a mzdy v kultuře v roce 2014

POSKYTOVATEL	Povolání kulturního charakteru prováděné v organizaci s převažující kulturní činností	Povolání „ne-kulturního“ charakteru prováděné v organizaci s převažující kulturní činností	Povolání kulturního charakteru prováděné v organizaci s převažující jinou než kulturní činností	Dobrovolníci	Neznámý charakter povolání	CELKEM		
						Počet zaměstnanců celkem	Mzdy v tis. Kč	Průměrná mzda v Kč
Historická památka	507	.	.	1 133	1 533	2 040	519 035	21 202
Muzeum a galerie	2 980	.	.	1 426	3 005	5 985	1 471 167	20 484
Archiv	1 801	1 801	496 941	22 994
Knihovna	4 626	.	.	2 131	719	5 345	1 240 469	19 340
Divadlo	3 164	.	.	3 190	4 169	7 333	1 753 070	19 922
Kulturní dům	1 754	.	.	1 598	1 529	3 283	656 591	16 666
Nakladatelství/vydavatelství	4 722	.	.	.	5 137	9 859	3 979 100	33 633
Film a video	1 466	1 466	486 639	27 663
Rozhlas	1 124	.	.	.	694	1 818	1 036 688	47 520
Televize	3 598	.	.	.	1 129	4 727	2 712 734	47 823
Organizace ochrany autorských práv a podpora kultury	292	292	121 331	34 626
Ostatní poskytovatelé	36 791	36 791	10 317 720	23 562
CELKEM	22 475	.	.	9 478	58 265	80 740	24 791 485	25 588

Tabulka 8 Zdroje a rozsah investic kulturního sektoru v roce 2014

v tis. Kč

POSKYTOVATEL	Investice v kulturním sektoru	Zdroje investic				Z celkových investic	
		státní	ze zahraničí	z toho	vlastní a jiné	hmotný majetek	nehmotný majetek
				EU			
Historická památka	601 506	236 929	8 491	8 491	356 086	594 110	7 396
Muzeum a galerie	663 089	508 153	18 926	18 640	136 010	647 841	15 248
Archiv	173 228	148 024	-	-	25 504	172 545	683
Knihovna	145 343	138 852	3 266	3 266	6 491	102 766	42 577
Divadlo	291 444	106 189	1 188	602	184 067	289 064	2 380
Koncertní sál (hudební tělesa, folklórní soubory a festivaly)	868 096	54 219	6 284	-	807 593	862 434	5 662
Kulturní dům	99 302	88 297	11 010	10 917	-	91 787	7 515
Výstavní sál	9 157	-	9 157	9 157	-	8 827	330
Rozhlas	117 802	213	-	-	117 589	75 961	41 841
Televize	2 338 885	752	-	-	2 338 133	677 989	1 660 896
Ostatní poskytovatelé	6 758 232	4 490 935	57 941	57 941	2 206 090	5 681 450	1 076 782
CELKEM	12 066 084	5 772 558	116 263	109 014	6 177 263	9 204 774	2 861 310

Tabulka 9 Zahraníční obchod se zbožím a službami kulturního sektoru v roce 2014

v tis. Kč

OBLAST	EU		USA		Ostatní svět		CELKEM		
	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Saldo
Kulturní dědictví	268 452	468 633	10 278	26 514	12 241	49 255	290 971	544 402	-253 431
Interpretační umění	563 618	310 116	56 201	112 280	418 246	417 689	1 038 065	840 085	197 980
Výtvarné umění	1 665 173	2 316 568	109 506	51 142	660 852	978 443	2 435 531	3 346 153	-910 622
Periodický a neperiodický tisk	7 076 439	7 043 141	229 034	267 809	605 464	1 957 040	7 910 937	9 267 990	-1 357 053
Audiovizuální a interaktivní média	8 889 888	4 824 510	1 253 326	719 526	606 411	1 227 538	10 749 625	6 771 574	3 978 051
Architektura	270 240	122 955	8	32 092	132 718	24 702	402 966	179 749	223 217
Reklama	9 764 296	6 880 020	225 645	198 502	1 123 783	2 444 496	11 113 724	9 523 018	1 590 706
Umělecké vzdělávání
Správa a podpora kulturní činnosti
CELKEM	28 498 106	21 965 943	1 883 998	1 407 865	3 559 715	7 099 163	33 941 819	30 472 971	3 468 848

Tabulka 10 Analytická tabulka základních ukazatelů sektoru kultury za rok 2014

OBLAST	Veřejné zdroje		Úroveň hospodaření		Hrubá přidaná hodnota		Zaměstnanci		Mzdy		Investice		
	v tis. Kč	podíl na sektoru (%)	stupeň soběstačnosti (%)	zisková marže (%)	v mil. Kč	podíl na sektoru (%)	počet	podíl na sektoru (%)	průměrná měsíční mzda v Kč	Index k průměrné mzdě sektoru	v tis. Kč	Podíl krytý dotacemi a granty (%)	
Kulturní dědictví	13 607 675	37,9	51,9	12,6	8 643	10,3	17 343	21,5	19 893	77,7	1 879 023	54,9	
Interpretační umění	4 864 479	13,6	34,8	1,1	6 770	8,1	14 761	18,3	17 299	67,6	1 286 667	21,1	
Výtvarné umění	63 039	0,2	144,9	12,9	2 901	3,5	3 192	4,0	16 278	63,6	268 145	16,0	
Periodický a neperiodický tisk	52 191	0,2	102,3	5,1	12 572	15,0	14 835	18,3	29 020	113,4	909 333	1,0	
Audiovizuální a interaktivní média	1 718 578	4,8	82,8	10,6	23 202	27,8	8 554	10,6	43 852	171,6	3 647 555	0,7	
Architektura	.	x	107,1	9,6	7 814	9,4	6 930	8,6	26 323	102,9	1 444 061	4,7	
Reklama	.	x	100,1	4,2	13 432	16,1	11 854	14,7	28 903	113,0	2 584 767	0,3	
Umělecké vzdělávání	7 586 469	21,1	76,2	18,6	5 841	7,0	679	0,8	22 516	88,0	22 080	95,9	
Správa a podpora kulturní činnosti a neznámá oblast	7 988 385	22,2	37,2	x	2 370	2,8	2 592	3,2	26 119	102,1	24 453	96,8	
CELKEM	35 880 816	100,0	89,4	6,9	83 546	100,0	80 740	100,0	25 588	100,0	12 066 084	12,2	
z toho	Kulturní sektor	26 114 985	72,8	54,3	10,6	23 417	28,1	35 316	43,7	18 470	72,2	3 330 877	40,8
	Kulturní průmysly	1 770 769	4,9	92,3	7,7	35 774	42,8	23 389	29,0	34 445	134,6	4 556 888	2,6
	Kreativní průmysl	6 677	0,0	101,9	5,7	21 985	26,3	19 443	24,1	27 790	108,6	4 153 866	1,8
	Správa a podpora kulturní činnosti	1 661 203	4,6	37,2	x	2 370	2,8	2 592	3,2	26 119	102,1	24 453	96,8

Tabulka 11 Časové řady vybraných ukazatelů sektoru kultury za léta 2010 - 14

OBLAST	2010	2011	2012	2013	2014	Index 2014/2013	Index 2014/2010
Veřejné zdroje celkem v mil. Kč	36 283	34 739	34 322	34 644	35 881	1,04	0,99
Náklady celkem v mil. Kč	219 816	204 341	205 850	198 111	193 500	0,98	0,88
Výnosy celkem v mil. Kč	229 110	216 212	217 971	206 727	208 191	1,01	0,91
Stupeň soběstačnosti (v %)	87,1	89,1	84,9	85,7	89,4	1,04	1,03
Počet zaměstnanců v osobách	87 018	81 521	79 785	81 417	80 740	0,99	0,93
Průměrná hrubá měsíční mzda v Kč	24 406	24 704	24 982	24 431	25 588	1,05	1,05
Investice v mil. Kč	13 748	11 416	10 369	10 676	12 067	1,13	0,88
Hrubá přidaná hodnota v mld. Kč ¹⁾	86,1	80,4	84,4	81,4	83,5	1,03	0,97
Hrubý domácí produkt v mld. Kč ¹⁾	59,5	53,1	57,3	54,5	59,7	1,1	1,00
Podíl kultury na hrubé přidané hodnotě (v %) ¹⁾	2,40	2,21	2,32	2,23	2,17	0,97	0,9
Podíl kultury na HDP (v %) ¹⁾	1,50	1,32	1,42	1,34	1,4	1,04	0,9

¹⁾ za rok 2014 – odhad z předběžných dat

Tabulka 12 Počet vybraných poskytovatelů kulturních služeb v roce 2014

POSKYTOVATEL	Kulturní podniky a instituce celkem	v tom		
		státní	soukromé	ostatní
Památkový objekt zpřístupněný za vstupné	317	206	58	53
Muzeum a galerie (muzea výtvarných umění)	509	405	60	44
Výstavní síň	293	97	113	83
Knihovna veřejná	5 360	5 360	-	-
Divadlo	211	74	55	82
Hudební těleso	208	37	35	136
Rozhlas	56	2	54	0
Televize	144	11	133	0
Festivaly	504	145	106	253
Kulturní domy	510	447	34	29
Vydavatelé neperiodického a periodického tisku	943	41	814	88
CELKEM	9 055	6 825	1 462	768

Tabulka 13 Relativní vyjádření výkonu poskytovatelů kulturních služeb v naturálních ukazatelích v roce 2014

POSKYTOVATEL	Počet návštěv kulturních zařízení na 10 tisíc osob	Počet vydaných titulů na 10 tisíc osob	Počet vysílacích hodin na 1 držitele vysílací licence	Index návštěvnosti 2014/2013 (v %)
Historické památky	11 514	x	x	113,4
Muzea a galerie	11 070	x	x	110,9
Výstavní sály	2 519	x	x	134,3
Knihovny	22 854	x	x	99,5
Kina	10 982	x	x	104,4
Divadlo	6 979	x	x	102,2
Koncertní sály (soubory a festivaly)	2 836	x	x	113,2
Nakladatelství a vydavatelství	x	23	x	104,5
Rozhlas	x	x	16 457	122,6
Televize	x	x	11 301	117,9
Kulturní domy	8 369	x	x	102,9
CELKEM	77 123	23	27 758	105,7¹⁾

¹⁾ zahrnuje pouze návštěvnost